

Måns Mosesson

Tim

Avicii elulugu

Rootsi keelest tõlkinud Kadri Papp

ÕHTUTI TULID jänesed põõsastest välja. Hallid ja pulstunud, justkui oleks nad piiniapuude vahel äsja lahingu maha pidanud. Ei kulunud kuigi kaua, kui laialisirutatud tiibadega tuuletallaja juba liikumatult taevas hõljus ja oma ohvrite poole pikeerimiseks õiget hetke ootas.

Siit ülevalt oli hea vaade.

Õhus oli tunda küüslaugu ja rosmariini lõhna – ilmselt oli kokk alustanud õhtusöögi valmistamist –, mis segunes all orus kasvavate sidrunipuude hõnguga.

Basseini ääres sahisest vaikselt palme niisutav kastmissüsteem.

Oli möödunud kolm nädalat ja Tim Bergling hakkas uuesti ümbrust märkama. Ta istus võõrutuskliiniku katusel lamamistoolis, mille kliiniku töötajad olid tal aidanud punastele katusekividele tarida. Läbi Vahemere kohal lasuva udu aimas ta kauguses saart, kuhu tavaliselt sõitis praamiga, et snorgeldada ja pohmakas natukeseks ajaks unustada, enne kui ta õhtuse tableti võttis ja kõik uuesti otsast peale algas.

Ent nüüd oli käes sügis. Pidutsevad turistid olid koju lennanud, Privilege, Space ja Pacha olid selleks hooajaks ukсед sulgenud, koguni rohutirtsud saagisid vaiksemalt.

2015. aasta suvi möödus sünges udus, ta hakkas seda alles nüüd taipama. Ta istus Ibiza lõunatipus valges villas ja närvitses piisavalt kõvasti miksimata lugude üle, ja selle üle, et plaadifirma tahab saata teda Londonisse intervjuusid andma.

Stories oli mõeldud jätkuna esimesele albumile, mis kaks aastat varem oli teinud klubide tunnustatud DJ-st Tim Berglingist ülemaailmse popifenomeni. Plaat ilmus plaanitust aasta hiljem ja Timil oli raske keskenduda.

Sellest oli juba tükk aega möödas, kui tema keha viimati normaalselt toimis. Ja viimasel aastal, pärast operatsiooni, tundis ta kõhus taas midagi kasvamas. Sellest klombist sai Timile kinnis-idee. Mida rohkem ta selle peale mõtles, seda tugevamini ta seda tundis. Nagu kasvajat, mis üha suureneb. Sel ajal, kui tundmatu tema kehas suurenes, mängis ta üle Euroopa suvistel festivalidel ja oli igal pühapäeval Ibiza kõige suurejoonelisema *house*-klubi Ushuaia publikumagnet.

Kui Tim pärast hooaja viimast mängu pärastlõunal ärkas, oli ta kindel, et lendab koju Los Angelesse. Selle asemel olid aga kõik villa alumisele korrusele kogunenud. Seal oli tema isa Klas, Stockholmist kohale lennanud mänedžer Arash ja vanem vend David. Turneejuht, ihukaitsja. Ja loomulikult lapsepõlvesemud, kes juba mõne aasta jooksul olid talle kõikjale järgnenud.

Nad seletasid, kui mures nad on. Kui väsinud on nad valetamast iga päev, kui neilt küsiti, kuidas on Avicii heaks töötada. Nad nutsid ja ahastasid.

Lõpuks nõustus Tim võõrutuskliinikusse minema, põhiliselt sellepärast, et lõppeks see igavene õiendamine selle ümber, kui ebausaldusväärseks ja lohakaks ta on muutunud.

Esimestel võõrutusravi päevadel oli ta enamasti maganud. Ent siis andis kliiniku juht Paul Tanner talle nõu kirjutama hakata.

Minu esimene mälestus on sellest, kuidas ema mind vannitas või kuidas ta mulle häällaulu laulis, või isast, kes tuleb tuppa ja vahetab vanal muinasjutukassetil poolt, kui püüan magama jääda.

Sõnad tulid tema juurde kandilistena. Ta oli nii kaua elanud tui-
mastuse pehmes petlikkuses, et algul ei kippunud see õnnestuma.
Aga ta taipas asja iva – kogetu sõnadesse panemine tegi sellest rää-
kimise kergemaks, aitas uue nurga alt näha elu, mis oli ta toonud
2015. aasta septembris.

Kui laused voolama hakkasid, oli tal raske lõpetada. Magamise
asemel istus ta ööd läbi arvuti ees ja kirjutas. Ta rääkis oma lap-
sepõlvest, õdedest-vendadest, sellest, kuidas ta muusika avastas ja
karjäär hoo sisse sai. Ta kirjutas keerulistest suhetest oma mäned-
žeri Arashiga ja tüdruksõprade Emily ning Racqueliga veedetud
ajast.

Pärastlõunati olid pikad vestlused kliiniku juhiga. Nad aruta-
sid mõisteid nagu „ellujäämisstrateegia“ ja „tõrjumine“. Tim ana-
lüüsis uut infot süstemaatiliselt nagu alati.

Ta mõistis nüüd, kui palju ta oli endas alla surunud. Ta oli sun-
dinud end juba nii kaua üha liikuma, et see kujunes igapäevaseks
harjumuseks.

Järsku nägi ta kõike täiesti teisiti. Kas raskete tunnetega, mida
ta õigupoolest ei tahtnud tunda ja millega ta oli lapsest saadik
maadelnud – närvilisus, rahutus, äng –, kaasneb ehk ka midagi
head? Ta hakkas suhtuma neisse kui kompassi või vahendisse, mis
võiks aidata tal uut suunda valida.

Tundel võib olla positiivne või negatiivne energia, kuid
ühelgi tundel pole negatiivset kavatsust.

Ta oli juba nii kaua piire ületanud, elanud valus. Füüsiline valu
lähtus kõhust, ent lisaks sellele oli ka psühholoogiline. Ta polnud
mitte üksnes vastu müüri jooksnud, vaid sellest mitu korda ka läbi
murdnud. Tal oli tunne, nagu oleks ta tõepoolest viibinud surma
piirimail.

Ta soovis, et oleks varem oma kõrvad avanud.

SEE LUGU põhineb sadadel intervjuudel, arvututel vestlusteks kulutatud tundidel nendega, kes Tim Berglingi tundsid ja temaga koos töötasid. Tänu tema perekonnale sain ligipääsu mobiiltelefoni tehtud märkmetele, vestlustele, joonistustele, fotodele ja lugeritele raamatutega, mida Tim üha intensiivsemalt läbi töötab. Olen näinud niihästi era- kui ka profivideosid ja mõistnud, kuidas Tim komponeerimiseks kasutatavas programmis oma lugude struktuuri lõi.

Külastasin Ibiza ja Miami klubisid, tema varasemaid kodusid Stockholmis ja Los Angeleses, ajasin juttu autosõitude ajal läbi Las Vegase kõrbe, *house*-festivalidel Amsterdamis, Londonis teed juues ja Skåne Skillinges lõhet ning kartulit süües.

Nii palju kui võimalik püüdsin tabada Timi vaatenurka sageli raskesti mõistetavas sündmuste ja juhtumiste virvarris. Hindamatuks allikaks on olnud üle neljakümne tuhande e-kirja, mis Tim kümne aasta jooksul sai ja saatis. Oli ka isiklikke märkmeid, arutelusid netifoorumites ja vestlusi SMS-ide näol ning Messengeris ja Whatsappis, millele toetuda.

Kui Tim kirjutas, tegi ta seda sageli Ameerika klaviatuuril, kus puuduvad rootsi tähed – parema loetavuse huvides on see ära parandatud. Üksikutel juhtudel on parandatud ka kirjaviigu ning lisatud kirjavahemärke, kuid lause algne mõte on alati säilitatud.

Tim Bergling nautis oma suurimat edu artistina ajal, mil noorte psüühikahäired terves maailmas jõudsalt kasvasid. Põhjusi on palju ja keerulisi, kuid statistilised numbrid on mõõdetavad ja vaieldamatult lakke tõusnud. Alates 2006. aastast on noorte täiskasvanute psüühikahäired Rootsis kasvanud 70%. Stressiga seotud diagnoose on üha rohkem: uinumiskrampid, rahutus, masendus, ängistus. Ka enesetapud selles vanuserühmas kasvavad murettekitavalt – paljudes maailma rikkamates maades on enesetapp alla kolmekümne aasta vanuste inimeste hulgas üheks levinumaks surmapõhjuseks. Rootsis on endalt elu võtvate noorte arv sajandivahetusest saadik pidevalt kasvanud, USA-s on samad numbrid viimase kümne aasta jooksul plahvatuslikult suurenenud.

Enesetapu taga on peaaegu alati mingi psüühikahäire, näiteks depressioon. Endiselt on see teema ümbritsetud häbi ja vaikimisega. Võib tunduda, et vestlus kellegagi, kes end halvasti tunneb, on üle jõu käiv. Üheks oluliseks takistuseks võib olla kartus kohmakalt väljenduda ja sellega olukorda veelgi hullemaks teha. Kuid uuringud näitavad, et need kartused on põhjendamatud – pole mingit vajadust ilusate ja täiuslike vastuste järele. Kõige tähtsam on julgeda küsida, kuidas teine end tunneb. Ja olla valmis vastust kuulama. Mitte vaikimise, vaid rääkimisega saame me elusid päästa.

Kui tunned end nii kohutavalt, et olukord on väljakannatamatu, või kui sul on aktiivne plaan endalt elu võtta, helista otsekohe hädaabinumbrile 112.

Kui oled kaalunud enda vigastamist või kui arvad, et keegi sinu läheduses vajab abi, on alati võimalik abi saada. Võid rääkida kellegagi, keda usaldad, või helistada mõnele järgmistest abiliinidest:

Lasteabi: 116111 (24h), www.lasteabi.ee

Eluliin: 6558 088, www.eluliin.ee

www.peaasi.ee

Ma sündisin 1989. aastal Stockholmis, olin oma vanemate Klasi ja Anki poolt väga armastatud. Isa kutsus end (muiates) paberikaupmeheks, see on selge märk Rootsi ühiskonna tagasihoidlikest ideaalidest. Tegelikult kuulus talle mitmeid suuri kontoritarvete poode ja tal oli palju raha. Minu ema oli edukas näitleja, samuti ka minu vanem vend.

SUITS KERKIS saali laes rippuvate raskete lühtrite poole. Jäägrite nooled vihisesid läbi õhu ja võlurid loopisid tulekuule lohe kahe pea poole, kuid too tüüp oli visa. Teravad hambad särasid pimeduses, kui ta läheneda julgevaid klanniliikmeid ründas.

Koos druiidide preestrite ja võluritega oli rüütel Important võidelnud tundide viisi, et jõuda siia, koletise viimasesse kantsi, mis tuli enne lõplikku võitu hävitada. Klann tegutses taktikaliselt nutikalt – mõnikord liikusid kõik nelikümmend ühises rühmas, mõnikord hargnesid laiali, et hävitada piisavalt palju lohemune, ilma ise seejuures hukka saamata.

Important varjas end nüüd kivimüüri taga Eastern Kingdomi ühte kaljusse raiutud lossis. Oma kärtskollases soomusrüüs liikus ta nõtkelt ja kiiresti. Ta oli paladiin, võluriomadustega rüütel, kes tuli appi, kui mõni teine klannist hakkas elujõudu kaotama.

Üldse oli Important tegelane, kes oli oma nime auga välja teeninud. Soomusrüü mõlema õla külge olid kinnitatud noad, käes olid tal raudkindad ja tema vöö oli kõige ihaldusväärsem detail tema varustuse juures. Kiiveri visiiri vahelt musta kapuutsi all särasid tema heledad silmad. Vahel juhtus, et rüütel ratsutas alliansi pealinnas Stormwindis ringi üksnes selleks, et tunda endal teiste kadedaid pilke, kui nood tema hobuse varustuses vägevaid sarvi nägid – selge märk sellest, et ta oli ihust ja hingest sõdalane.

Kuueteistkümneaastane Tim Bergling istus oma voodil, selg vastu seinat toetatud, ja juhtis Importantit täpselt sinna, kuhu

soovis. Sõrmed klõbistasid klaviatuuril, mida ta süles hoidis, rüütel tormas samal ajal järgmist hätta sattunud nõiaimeistrit päästma.

Sõber Frederik Boberg, keda kõik Frickoks kutsusid, istus tema kõrval ja vaatas pealt. Oli aru saada, et poisid olid mitu tundi mänginud – lahtunud kokakoolaklaaside vahel olid poolenisti tühjaks söödud kommikott, tšipsipuru ja kasutatud huuletubakakotikesed.

Fricko ja teised sõbrad tulid kohe pärast kooli Timi vanemate korterisse Linnégatanil, vedasid oma arvutid ja ekraanid viienda korrusele ning panid need Timi toas paika. Nüüd oli kell juba ammu üle südaöö ja rünnakud „World of Warcraftis“ polnud ikka veel lõppenud. Üks sõpradest kippus oma klaviatuuri kohal lausa tukkuma jääma.

Selles väikeses toas veetis Tim Bergling oma lapsepõlve. Siin joonistas ta portreesid oma vanematest ja sõpradest, kirjutas luuletusi sügislehtedest ja klassiõest, kellest oli sisse võetud. Vanemad olid tellinud talle Imelise teaduse, ta luges ajakirjast läbi kõik, mida seal satelliitide, arheoloogiliste väljakaevamiste ja robotite kohta kirjutati. Eriti suurt huvi pakkus Timile kosmos. Kui ta väike oli, saadeti Maa orbiidile teleskoop. Hubble, nagu seda prügitünni meenutavat asjandust nimetati, oli varustatud kaamerateaga, mis suutsid teha teravaid fotosid kõigest, alates surevatest tähtedest kuni helendavate galaktikateni. Tim lehitses hiiglaslikust gaasipilvest tehtud lähipilte, need olid pärit otsekui hirmuäratavast muinasjuturaamatust – tohutuid tolmu- ja gaasisambaid valgustas ultravioletne helendus, see meenutas ulgudes kosmosesse tormanud koletist. Tõenäoliselt loodi säärases kauges paigas kunagi võimatult ammu ka meie päikesesüsteem. Inimese leiutatud kõige kiirema kosmoselaevaga kuluks sinna arusaamatusse igavikku jõudmiseks üle saja miljoni aasta.

Kuni Tim omi mõtteid mölgutas, kolistas ema Anki enamasti köögis, tegi pliidist paremale jääva suletud ukse taga istuvale pojale lihapalle ja spagette.

Tema armastatud väike Timelim, keda nii väga oodati, kui ta kaheksakümnendate aastate viimase sügise septembris sündis.

Sellele mõeldes meenus Ankile, kui väga ta oli tahtnud Klasiga ühist last saada, ehkki mõlemad olid hiljuti oma eelmised abielud lahutanud ja selleks ajaks juba üle neljakümne.

Tim oli pesamuna, tema sündides olid teised kolm last juba teismelised. Isa varasemast suhtest sündinud poolõde ja -vend Linda ning David kolisid esimesena välja, Anki poeg Anton lahkus kodust üsna varsti pärast seda. Nad jäid kolmekesi – Anki mõtles, et võib-olla oli see üks põhjustest, miks Tim oli veidi tagasihoidlik ja eemalehoidev.

Samal ajal aga jonnakas ja otsustav. Lasteaias ei söönud ta makarone ega kartulipalle, puuviljasalatit ega rabarberikisselli. Kõik, mida teised lapsed isukalt sõid, tõrjus Tim eemale – jonnakalt nõudis ta üksnes näkileivast ja võist koosnevat toitu. Iga-aastase luutsinarongkäigu ajal tuli ühel lasteaiaõpetajal Tim süles saali tuua, sest poiss keeldus kõndimast, ja kui ühiselt tsirkusesse min-di, ei tahtnud Tim sisse minna.

„Ma ei tunne seda klouni,“ ütles ta ja keeldus sisenemast.

Mõnikord tuli ta rahule jätta, ta vajab omaette olemist ja andis sellest väga selgesti märku. Kui nad mõnikord Ankiga vaidlesid, siis juhtus, et Tim sulgus endasse. Sel ajal suhtlesid nad Timi toa ukse alt vahetatavate sedelite abil.

„Okei! Ma tunnistan,“ kirjutas Tim pärast üht taolist nägelust. „Tegin valesti. Palun vabandust. Aga minu meelest oli õel öelda mulle „vedelvorst“. Sa saad ju sellest aru?“

„Olen nõus, anna andeks,“ vastas Anki ja lükkas paberi ukse alt tagasi Timi tupp.

Seejärel leppisid nad ära ja Tim tuli välja.